ТЕРМІНОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПОРЯДОК СПАДКУВАННЯ»

Скок Лілія Володимирівна
помічник судді Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області
здобувач кафедри міжнародного приватного права
інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сучасний стан правової науки можна характеризувати новими підходами до систематизації правової інформації, коли поряд з догматичним підходом до сприйняття правових норм, право сміливо аналізується в контексті позитивістської теорії. Тому непоодинокими є випадки, коли відповідь на питання вчені шукають в нормах законодавства і паралельно в гіпотезах інших вчених. При цьому, останні течії в науці відрізняються тим, що багато вчених пропонують власні терміни і так поряд із законодавчо встановленою термінологією виникає паралельна система термінів, які не є загальноприйнятими, що ускладнює їх відповідне застосування.

Очевидно, що стала система термінів вже не здатна відтворити потреб у розвитку правової науки і, насамперед, це стосується процесуальних її галузей. Саме тому, на нашу думку, пропонуються вченими все нові і нові терміни, іноді навіть парадоксальні. Наприклад, окремі вчені пропонують ввести в теорію держави і права новий термін «юридичні конструкції» [1, с. 28-31] як модель правового явища і наповнити його конкретним змістом, а також виділити види юридичних конструкцій. Але ж за змістом поняття «конструкція» пов’язується з діяльністю людей, а не природних явищ. Більше того, таке поняття абсолютно абстрактне через те, що не пов’язане з будь-якою галуззю права і його важко буде використовувати як універсальне, хоча автор з розумінням ставиться до суб'єктивного бачення потреб в заповненні прогалин в термінології.

Отже, подібні спроби свідчать про необхідність наповнення теорії новими елементами задля того, щоб після аналізу було зручніше узагальнювати інформацію тощо. На скільки такі спроби об’єктивні доведе час і застосування юристами таких термінів, оскільки суб’єктивні фактори доволі часто позитивно або негативно впливають на науку і таких прикладів багато.

Остання гіпотеза актуальна й для спадкування через те, що в основоположній теорії цивільного права не встановлено більш менш чітких критеріїв для розмежування правових ситуацій, в яких саме спадкоємці або інші

© Скок Л.В.

заінтересовані особи мають реалізувати свої права та інтереси в певному, встановленому законодавством порядку. Так, у ст. 16 ЦК встановлено, що суд здійснює захист прав. Отже, має існувати суб'єктивне враження, що права спадкоємця або іншої заінтересованої особи порушені для того, щоб така особа мала право звернутися до суду. Коли ж до складу спадщини входить лише шафа та одяг, то, скоріш за все, спадкоємці поділять таке майно без допомоги нотаріуса або суду, тобто відповідно до норм ЦК. Але нотаріальна практика знає випадки, коли у післявоєнні часи щодо такого майна писалися заповіти, що свідчить про неабияку вартість такого майна в ті часи.

Якщо ж ми цю ситуацію ускладнимо, що шафа представляє собою раритетну річ, а одяг колись носила видатна особа і тепер він представляє собою музейну цінність, то і з приводу такого майна можуть виникати серйозні спори, особливо, коли таке майно опиняється у третіх осіб тощо. Тому в нас виникає реальна необхідність позначити певним терміном форму або спосіб переходу прав власності на спадкове майно, а також цей термін має узгоджуватися з його персоніфікацією. Зокрема, коли особа звертається до суду, то встановлюється певний порядок такого звернення. Теж саме стосується й нотаріального оформлення прав на спадкове майно, коли при зверненні до нотаріуса спадкоємець має подати спочатку заяву про прийняття спадщини і необхідні для отримання спадщини документи. Отже, в такій ситуації виникає об'єктивна необхідність позначити не форму, а порядок спадкування і виділяти: цивільно-правовий; нотаріальний; судовий.

Природна складність розгляду питань, пов'язаних з різними порядками спадкування обумовлюється тим, що сутність спадкування в будь-якому порядку не змінюється – це цивільно-правовий порядок. Але в силу специфіки діяльності нотаріусів і суддів на цивільно-правовий накладається специфічне процесуальне «кліше», відповідно до якого мають діяти перелічені посадові особи. Тобто певний порядок діяльності суддів і нотаріусів так само має отримувати відповідну назву, але це питання до останнього часу залишається дискусійним в юридичній літературі і практиці застосування відповідної термінології. Зокрема, багато вчених застосовують термін «судові процедури» [2, с. 261-273]; [3, с. 187-190]; [4 та ін.] і з ним пов'язують різні аспекти діяльності суддів або інших посадових осіб.

Як не дивно, але в Англії та деяких інших країнах цивільний процесуальний кодекс буквально називається «Civil procedure» [5]; [6], тобто цивільна процедура, але при спробі перекласти цю назву з англійської мови на українську в автоматичному режимі комп'ютера ми отримуємо цивільний

процес, хоча цивільний процес не є законом, а є галуззю правової науки України. Тобто парадокс полягає в тому, що в іноземних країнах йдеться про одну цивільну процедуру, а не про судові процедури. Тому переклади з метою адаптувати англійську термінологію до термінологічної бази України можуть призводити до викривлення поняття, зокрема, існують й переклади, що це – цивільне процесуальне право, цивільне судочинство [7] тощо. Аналогічні проблеми виникають, коли йдеться про переклад з німецької мови, оскільки там застосовується термін «Zivilprozessordnung», який так само адаптують до правової системи України, хоча буквально такий термін можна перекласти як цивільний процесуальний порядок, а його перекладають як цивільне процесуальне укладення Німеччини [8]. Подібні до німецьких існують терміни і в праві Австрії тощо.

Тому вже на даному етапі можна стверджувати, що уніфікованих понять для позначення законодавчо встановлених вимог до діяльності суддів в розвинених країнах світу не існує, а кожна країна застосовує власний понятійний апарат. У той же час, оптимальним вважається запозичення термінології з іноземних країн, коли позиції вчених розходяться. Для автора не принципово як називати послідовність та вимоги до діяльності суддів, наприклад, процедура чи порядок, але в силу широкого застосування в Україні терміну процедура вважається більш раціональним використовувати саме цей термін. Звідси випливає, що «вільний» термін «порядок» можна розглядати в контексті його застосування до спадкування.

Відносно ж застосування терміну «судові процедури» можна навести й більш конкретні зауваження. Зокрема, якщо ми погоджуємося з тим, що існують судові процедури і визнаємо ранню гіпотезу Є.М. Мурадьян щодо процедури «мирного врегулювання спорів в умовах вільного спілкування та конструктивного співробітництва сторін, всіляко підтримуваного суддею» [9], то мусимо конкретизувати дії суду та сторін в умовах цієї процедури. Навіть сучасні гіпотези щодо запровадження медіації в судочинство не мають більш менш чіткої процедури діяльності уповноваженого суб’єкта, тому не можна зводити таку роль до «всілякого підтримання».

Подібного критичного аналізу заслуговують інші гіпотези вчених. Так, Сахнова Т.В. зазначає, що: «Поняття процедури доволі часто застосовується «навпомацки» - у вельми приблизному значенні. Ця категорія за великим рахунком залишається terra inkognita» [10, с. 10]. Такі думки можуть свідчити про подальшу нелогічність використання даного терміну, хоча юридичні джерела доводять протилежне [11]; [12]; [13 с. 92]; [14 с.18-27 та ін.]. Інтерес до

понятійного апарату завжди існував, оскільки нечіткість понять призводить до їх неадекватного сприйняття.

Зокрема, критикуючи Т.Ю. Боришпільську за ототожнення процедури з правовідносинами, сам С.Я. Курочкін сприймає цивільний процес як процедуру, з чим важко однозначно погодитися через те, що в середині минулого століття [15]; [16]; [17] і навіть набагато раніше вчені вже використовували термін цивільний процес як навчальну дисципліну [18]. Отже, можна говорити про традиційні поняття в правовій науці.

Однак, традиційною стала позиція сприйняття галузей правової науки як певних норм права і звідси можна було зробити висновок, що правова наука є тотожною до норм відповідних кодексів тощо. Така концепція існувала тривалий час, але такий підхід зменшував значення саме науки, яка змушена була лише трактувати норми права, а не піддавати їх критичному аналізу і демонструвати наступні кроки в розвитку законодавства та практики його застосування.

Отже виходить, якщо ми під поняттям «цивільний процес» розуміємо щось більше, ніж встановлені в законодавстві вимоги, зокрема, гіпотези вчених, концепції розвитку законодавства тощо, то для процесуальних галузей правової науки має існувати поняття, яким ми позначатимемо саме послідовність і зміст процесуальних дій уповноважених осіб та відповідні їм права і обов'язки осіб, які беруть участь в справі. Загальновизнаним науковим терміном, яким позначають рух справи, є стадії цивільного процесу, але ж цей термін асоціюють з частиною процесу. Однак, сам рух справи в суді за прийнятим в ЦПК поділом називають по іншому, наприклад, апеляційне чи касаційне оскарження рішення суду, провадження в справі до судового розгляду, судовий розгляд тощо. Отже, нам не потрібно використовувати термін «процедура» для позначення підготовки справи до судового розгляду [19, с. 88] і він виглядає зайвим.

Тому слід знов таки звернути увагу на традиційне сприйняття певних термінів. Так, згідно словника С.І. Ожегова, процедура – офіційний порядок дій, виконання, обговорення чого-небудь [20, с. 40, 544]. Якщо ми визнаємо авторитет С.І. Ожегова, то мусимо прийняти й те, що під поняттям офіційний порядок щодо діяльності суддів необхідно розуміти законодавчо встановлені норми, тобто ЦПК встановлює процедуру діяльності суддів та всіх осіб, які беруть участь в цивільних справах. При цьому, слова процедура та порядок є синонімами. С.В. Щербак пропонує сприймати виконавчу процедуру «...як комплекс законодавчо визначених установок, що має окреслений регламент,

власний предмет та об'єкт, що спрямований на вирішення конкретної задачі у виконавчому процесі». І надалі відносить стягнення виконавчого збору до виконавчих процедур» [21, с. 189]. Отже, тут пропонується визнати синонімами процедуру і «установки, що окреслені регламентом», але ж термін «установки» не конкретний, а регламент використовується в нормативних актах, які встановлюють порядок діяльності вищих органів державної влади, тому його широке використання знизить його вагомість і значимість, що є ірраціональним.

Крім того, не існує спеціального виду провадження щодо стягнення виконавчого збору, тому важко погодитися з тим, що можна визнавати окремі процесуальні дії чіткою процедурою. У той же час, ми мусимо визнати, що особливо для державних виконавців, які мають діяти у суворій відповідності до вимог законодавства, має бути на законодавчому рівні створена система взаємоузгоджених умов їх діяльності, щоб уникнути свавілля при застосуванні, з одного боку, примусових заходів, а з іншого, на грані кримінальної відповідальності. Тому навіть припускаючи можливість існування окремих процедур необхідно ставити питання більш ширше, що ці процедури мусять бути об'єднані в систему, яка так само має отримати назву.

Розглянемо останнє положення на прикладі цивільного процесу, де як загальновідомо, передбачається три види основних проваджень, а також допускається можливість розгляду справи в заочному режимі. Ці види проваджень можна умовно сприймати як окремі процедури, але у разі виникнення спору про право як у наказному провадженні, так і в окремому виникатиме необхідність «переходити» до позовного провадження, отже вони мають бути взаємоузгоджені. Розглядаючи це положення з позиції абсолютної більшості громадян, апріорі можна стверджувати, що їх не «цікавлять» формальні труднощі, а це має обумовлювати спрощений порядок переходу від одного виду провадження до іншого. Якщо ж ми частину процедури будемо визнавати за ціле, то знов поставатиме питання про зміст узагальненого поняття.

Наприклад, коли до суду звертається спадкоємець, який просить суд визнати за ним право власності на частку в спадщині, то такий позов підмінятиме діяльність нотаріуса, до повноважень якого, за загальним правилом, відноситься встановлення прав на спадщину за відсутності спору. Але у разі додаткової вимоги спадкоємця про визначення її в натурі через існування спору між спадкоємцями, суд має вирішувати справу відповідно до цивільної процедури. Дійсно, в такому випадку суд замінить нотаріуса, оскільки нераціонально з вищим правовим актом, яким є рішення суду, звертатися до

нотаріуса за оформленням встановлених судом прав на спадщину. Більше того, смерть учасника цивільного процесу може породжувати питання про правонаступництво і безпосередньо стосуватиметься порядку заміщення учасника процесу. Отже, питань, що випливають зі спадкових правовідносин та одночасно пов'язаних і з цивільною, і з нотаріальною процедурою дуже багато.

Розглянемо й можливість застосування терміну «процедура» до діяльності нотаріусів. Вважаємо, що встановлені у законодавстві про нотаріат повноваження і порядок їх реалізації так само складають певну процедуру. Припустимо, що до нотаріуса звернеться громадянин з вимогою про відкриття спадкової справи, але такого самостійного нотаріального провадження не існує, тому цілком очевидно, що нотаріус має відмовити громадянину. У той же час, кваліфікуючи вимогу клієнта відповідно до можливих його інтересів можна уточнити, а навіщо ж відкривати спадкову справу для: видачі свідоцтва на частку в спільному майні подружжя, вжиття заходів до охорони спадкового майна, видачі свідоцтва про право на спадщину тощо. Тобто саме нотаріус здатен спрямувати вимогу клієнта в законне русло і з урахуванням інтересів останнього. Але ж для цього з комплексу повноважень – процедури нотаріус має обрати одне або декілька нотаріальних проваджень, які у сукупності здатні найліпше задовольнити його права та інтереси. Зокрема, вжити заходи до охорони спадкового майна, видати свідоцтво виконавцю заповіту, повідомити спадкоємців про відкриття спадщини тощо[22 с.341-350].

Таким чином, автор вважає, якщо ми розглядаємо процесуальні галузі правової науки як комплексні, то для позначення встановлених у законодавстві вимог до діяльності уповноважених осіб слід застосовувати термін «процедура», який має охоплювати всі повноваження таких осіб, послідовність і зміст їх дій, а також характерні їм правовідносини. Коли ж ми застосовуємо словосполучення «порядок спадкування», то маємо на увазі:

- цивільно-правовий, коли вартість спадкового майна та інші
- обставини не обумовлюють потребу в зверненні до нотаріуса або до суду за оформленням права на спадщину;
- нотаріальний- безспірний порядок посвідчення або засвідчення
- фактів, які необхідні для оформлення права на спадщину;
- судовий, що обумовлюється виникненням спору або неможливістю
- довести певні юридичні факти, які стосуються спадкування. Так, у разі пропуску строку для прийняття спадщини спадкоємцем в ситуації, коли вже видане свідоцтво про право на спадщину іншим спадкоємцям залишатиметься лише судовий порядок отримання прав на спадщину;

змішаним можна вважати порядок, коли для отримання певних прав

на спадщину у нотаріуса, зокрема, вчинення такого нотаріального провадження як видача свідоцтва про право на спадщину (ст. 34 Закону України «Про нотаріат) спадкоємцю потрібно довести нотаріусу відповідні юридичні факти, які обумовлюють відповідні права на спадщину, наприклад, сину як спадкоємцю першої черги довести родинні відносини з батьком, тобто надати оригінал свідоцтва про народження. Якщо ж потенційний спадкоємець не може підтвердити нотаріусу родинні стосунки із померлим безспірним доказом, оскільки оригінал втрачено, а отримати дублікат свідоцтва про народження у органах РАЦСу не можна, оскільки архів не зберігся, то виникає необхідність встановлення судом у порядку окремого провадження факту родинних відносин з метою отримання спадщини.

Отже, автором виділено чотири порядки, у яких може вирішуватися питання про спадкування в Україні.

Що стосується Німеччини, то автором ведуться наукові дослідження шляхів отримання громадянами - спадкоємцями спадщини, але такі порядки залежать від компетенції органів, які вирішують питання щодо оформлення прав на спадщину, їх взаємодію. Так, питання спадкування у Німеччині частково віднесені до компетенції суду [23, с.519], [24] чи нотаріуса [25, с.100], [26] та аналіз таких порядків буде запропоновано автором у інших його наукових працях.

Список використаної літератури:

1. Зінченко О.В. Теоретико-правова природа декотрих видів юридичних конструкцій [Текст] / О.В. Зінченко // Часопис Київського університету права. Український науково-практичний часопис. – 2014/1. – 410с.

2. Притика Ю.Д. Цивільний процес в Україні й шляхи його вдосконалення [Текст] / Юрій Дмитрович Притика // Проблеми застосування міжнародних стандартів у правовій системі України / М. О. Баймуратов [та ін.] ; під заг. ред. Є. Б. Кубко. – К. : Юрид. практика, 2013. – 608с.

3. Щербак С.В. Судові та виконавчі процедури в цивілістичному процесі [Текст] / С.В. Щербак // Часопис Київського університету права. Український науково-практичний часопис. - 2014/1. – 410с.

4. Мурадьян Е.М. О судебных процедурах [Текст] / Е.М. Мурадьян // Советская юстиция. – 1988. – №9. – С. 10-13.

5. Civil procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http:// en.wikipedia.org/wiki/Civil_procedure. – Назва з екрана. – Дата відвідування: 01 вересня 2014 року.

6. Civil procedure: Facts, Discussion Forum, and Encyclopedia Article [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://yandex.ua/yandsearch? rdrnd=336908&text=civil%20procedure&lr=143&redircnt=1406463978.1. – Назва з екрана. – Дата відвідування: 01 вересня 2014 року.

7. Civil procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http:// slovari.yandex.ru/civil+procedure/en-ru/. – Назва з екрана. – Дата відвідування: 01 вересня 2014 року.

8. Гражданское процессуальное уложение Германии [Текст] / Zivilprozessordnung Deutschland: в ред. Т. Яковлевой. – Wolters Kluwer, 2006. – 472с.

9. Мурадьян Е.М. О судебных процедурах [Текст] / Е.М. Мурадьян // Советская юстиция. – 1988. – №9. – С. 10-13.

10. Сахнова Т.В. Процедурность цивилистического процесса [Текст] / Т.В. Сахнова // Вестник гражданского процесса. – 2012/№1. – 250с.

11. Баришпольская Т.Ю. Гражданский процесс и процедура: понятие, служебная роль, проблемы теории и практики: автореф. дис. на здобуття канд. юрид. наук.: спец.12.00.03 «гражданское право та гражданский процес; семейное право; международное частное право [Текст] / Т.Ю. Баришпольская. – Томск, 1988. – 21с.

12. Курочкин С.А. Гражданский процесс как правовая процедура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.justicemaker.ru/view-article.php?id=3&art=2689. – Назва з екрана. – Дата відвідування: 01 вересня 2014 року.

13. Фурса С.Я. Нотаріальний процес. Теоретичні основи [Текст] : монографія / С.Я. Фурса. – К.: Істина, 2002. – 320с.

14. Фурса С.Я. Поняття «нотаріальний процес», «нотаріальна процедура», «нотаріальні провадження» та їх співвідношення [Текст] / В кн. Теорія нотаріального процесу / С.Я.Фурса; за заг. ред. Фурси С.Я. – К.: Алерта, Центр учбової літератури, 2012. – 920с.

15. Гурвич М.А. Лекции по советскому гражданскому процессу [Текст]: пособие / М.А. Гурвич; под ред. Бельдюгина В.Н. – М., 1950. – 199с.

16. Мельников А.А. Правовое положение личности в советском гражданском процессе [Текст] / А.А. Мельников; под ред. Тадевосяна В.С. – М.: Наука, 1969. – 247с.

17. Чечот Д.М. Участники гражданского процесса [Текст] / Д.М. Чечот. – М., 1960. – 189 с.

18. Гольмстен А.Х. Принцип тождества в гражданском процессе [Текст] / А.Х. Гольмстен. – СПб.: Правительствующего сената, 1884. – 274с.

19. Чекмарева А.В. Подготовка дела к судебному разбирательству с позиций процедурности цивилистического процесса [Текст] / А.В. Чекмарева // Современное право, 2014. – №5. – С. 87-92.

20. Ожегов С.И. Словарь русского язика [Текст] / С.И. Ожегов; под ред. члена-кореспондента Академии наук СССР Н.Ю.Шведовой. – М.: Русский язик, 1986. – 797с.

21. Щербак С.В. Судові та виконавчі процедури в цивілістичному процесі [Текст] / С.В. Щербак // Часопис Київського університету права. Український науково-практичний часопис. - 2014/1. – 410с.

22. Фурса С.Я. Об'єднання та роз'єднання нотаріальних проваджень [Текст] / В кн. Теорія нотаріального процесу / С.Я.Фурса; за заг. ред. Фурси С.Я. – К.: Алерта, Центр учбової літератури, 2012. – 920с.

23. Schellhammer Kurt. Erbrecht nach Anspruchsgrundlagen, 3., neu bearbeitete Auflage [Text] / Kurt Schellhammer. – Hamburg: C.F.Müller, 2010. – 542 s.

24. Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit vom 01.09.2009: in der Redaktion vom 01.09.2013 [Text] // Bundesgesetzblatt, Teil I. — 2009. — S. 2586.

25. Weingärtner Helmut. Notarrecht. Bundeseinheitliche Vorschriften, 8., aktualisierte Auflage [Text] / Helmut Weingärtner. – Koln: Carl Heymanns Verlag KG, 2003. – 800 s.

26. Gesetz zur Übertragung von Aufgaben im Bereich der freiwilligen Gerichtsbarkeit auf Notare vom 26.06.2013: in der Redaktion vom 01.09.2013 [Text] // Bundesgesetzblatt, Teil I. — 2013. — S. 1800.

У статті висловлено бачення на понятійний апарат процесуальних галузей правової науки, зокрема цивільного, нотаріального, виконавчого процесів. Розкрито сутність поняття «процес», «процедура» та їх співвідношення, сформульовано визначення та види порядків спадкування майна в Україні: цивільно-правовий, нотаріальний, судовий та змішаний. У дослідженні автор вказує на відсутність уніфікованих понять для позначення встановлених вимог до діяльності суддів, нотаріусів, та навпаки, зазначає, що кожна країна застосовує власний понятійний апарат, при цьому оптимальним є запозичення термінології з іноземних країн, коли позиції вчених розходяться.

Автором підкреслюється, що підхід до сприйняття галузей правової науки як певних норм права зменшував значення саме науки, яка змушена була трактувати лише норми права, а не піддавати їх критичному аналізу і демонструвати наступні кроки в розвитку законодавства та практики його застосування. Висловлена думка, що для процесуальних галузей правової науки має існувати поняття, яким позначатиметься послідовність і зміст процесуальних дій уповноважених осіб та відповідні їм права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі.

Ключові слова: порядок, цивільно-правовий, судовий, нотаріальний, змішаний, спадщина, нотаріус.

В статье высказано видение автора о понятийном аппарате процессуальных отраслей правовой науки, в частности гражданского, нотариального, исполнительного процессов. Раскрыта сущность понятия «процесс», «процедура» и их соотношение, сформулировано понятие и виды порядков наследования имущества в Украине: гражданско-правовой, нотариальный, судебный и смешанный. В исследовании автор указывает на отсутствие унифицированных понятий для обозначения установленных требований к деятельности судей, нотариусов, и наоборот, отмечает, что каждая страна применяет собственный понятийный аппарат, при этом оптимальным является заимствование терминологии из права зарубежных стран, когда позиции ученых расходятся. Автором подчеркивается, что подход к восприятию отраслей правовой науки как определенных норм права уменьшал значение именно науки, которая вынуждена была трактовать только нормы права, а не подвергать их критическому анализу и демонстрировать следующие шаги в развитии законодательства и практики его применения. Высказано мнение, что для процессуальных отраслей правовой науки должно существовать понятие, которым определяется последовательность и содержание процессуальных действий уполномоченных лиц и соответствующие им права и обязанности лиц, участвующих в рассмотрении дела.

Ключевые слова: порядок, гражданско-правовой, судебный, нотариальный, смешанный, наследство, нотариус.

The article deals with a vision on the conceptual framework of procedural areas of jurisprudence, including civil, notary, executive processes. The essence of the

concepts «process», «procedure» and their ratio, the definition and types of inheritance orders in Ukraine: civil juridical, notarial, and mixed are defined.

In the article author stressed on the absence of uniform concepts for description of requirements for the activity of judges, notaries, and vice versa, emphasized that each country applies its own conceptual apparatus with optimal borrowing terminology from the law of foreign countries, when the position of scientists disagrees.

The author agreed that the approach to the perception of law branches as certain legal norms reduced the value of science that had just forced to interprete only the norms of law, but not to analyze it critically and to demonstrate the next steps in the development of legislation and its application. It is expressed an opinion that in judicial branches of legal science should be a concept, which will determine a sequence and content of the proceedings authorized persons and the corresponding rights and responsibilities of persons, that are involved in the case.

Keywords: order, civil, judicial, notarial, mixed, legacy, notary.

© Скок Л.В.